

מצות חליצה פרק שנים עשר יבמות קד.

מסורת הש"ס

וְשֶׁל עֵיר הַנְּדָחָה. נָמִי לְשִׁירָפָה קִימָה
לְתַכְרִירִי מִימָה הוֹאִיל וְלֹא לְהִלְוֹלָה עִ
נָמִי. סָנְדֵּל מֵהָ לִבְדִּי מִיּוֹחַד לְחִלְצִי
(דְּבָרִים כ"א) מֵהָ נִגְשִׁים רִאִיתִים בְּיוֹם הָהָא
בְּחֹף רִצִּים בְּיוֹם וְחִלְצִי דִין הָהָא
דְּבוּבָה כְּתוּבָתָה: אִפִּי גַמֵּר דִּין נָמִי
לֹא. וְאֵן תֵּנִן דִּינִי מִמוּנוֹת דִּינִי בְּיוֹם
וְגוֹמֵרִים בְּלִילָה (מְסֵאֲדִין ד' ע"ג):
כַּחֲמֶלֶת דִּין דִּמְיָא. דִּנְפָא לָן בְּסִנְהֶאֲדִרִין
בַּחֲדָה דִּינִי מִמוּנוֹת (ד' ע"ד):
כַּחֲמֶלֶת דִּין בְּיוֹם: בְּזוּק. אֲדָרָפָה
שְׁאִינוּ שֶׁל עוֹר: כֵּמָה רַצַּב גּוֹבֵרִיָּה.

תורה אור השלם

1. וְגִשְׁתָּ וְכִתְמוּ אֵלָיו
לְעֵינֵי הַקֹּהֲנִים וְהָצִיחָה
לְגִזְלֵי מַעַל רִגְלוֹ וְיִקְרָה
נִפְתּוֹ וְנִגְזְתָּה וְאָמְרָה
כִּכָּה יִעֲשֶׂה אִלֹּשׁ אֲשֶׁר
כָּה יִכְבֶּה אֵל בֵּית אֲחִיוֹ:
דְּבַר־כֹּהֵן
2. וְלִקְחָה הַכֹּהֵן מִדָּם
הָאֵשׁ וְיָתַן הַכֹּהֵן עַל
הַתֹּרֶן אָזֶן הַמִּשְׁחָה
הַיְמִינִית וְעַל בֶּרֶךְ יָדוֹ
הַיְמִינִית וְעַל רִגְלוֹ
הַיְמִינִית: וְיִקְרָה יָד יָד
הָאֵשׁ וְהִגִּישׁ אֲדִינֵי אֵל
הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁ אֵל
הַדֹּלֶת וְאֵל הַמִּזְבֵּחַ
וְיָרַע אֲדִינֵי אֵת אֲזֹנוֹ
בַּמִּזְרָע וְעִבְדוּ עֲלֵהֶם:
שְׁמוֹת כ"א

גליון הש"ס

רש"י ד"ה און און וכו'
המצורע עני מותר. עין
לעיל דף ע"ב בראש"י ד"ה
ושמעין ליה לר' אליעזר
וש"נ: רש"י ד"ה ובי לא
מופנה וכו' למדין
ומשיבין. שבת קלא ע"א
ולעיל ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גב' מי קפיד עליה בדי
דינא: (ב) שם והספיר
(ואמר רב יוסף וכו' כאותו
הזוג) תא"מ. וז"ל ס"א אין
זה: (ג) תוס' ד"ה סנדל
וכו' דלכתחילה לא יטול:
(ד) ד"ה אמר וכו' ורבי
ישמעאל בן רבי יוסי
כפוף ויושב לפני רבי היה
ויוס שמת:

מוסף רש"י

חלצה בשנים. כשרם,
או בשלשה ונמצא
אחד מהן קרוב או
פסול. דהרי הוּוּ לְהוּ
שנים (לקמן דף.) אלא
הלכה כרבותי הוּוּ. אין
מ"ק דעני שלשה (לקמן
דף.) ונאמר להלן אין.
במורע עני, שכל הפרשה
לדורש, שהי ואמרה
לעמם במורע עשיר
והוכפלה והכי אמרינן
בנמוסות (קדושין טו.).

וּשְׁל עֵיר הַנִּדְחָה. נְמִי לְשִׁרְפָּה קִימָא: וְשֶׁל זְקוּ הָעֲשׂוֹי לְכַדּוּדוֹ.
לְתַכְרִירֵי מִיתָה הוֹאִיל וְלֹא לְהִינָחֵם עֲבִיד לֹא נֶעַל הוּא: דְּבִי דִינָא
נְמִי. סָגְדָל שְׁהִי לְצ"ד וּמְיוֹחַד לְחִלְיָה: לְנִגְעִים. כֹּל רִיב וְכֹל נִגַּע
(דְּרִים כ"א) מֵה נִגְעִים רְאִיתִים צִיּוֹם דְּכַתִּיב (וְיִקְרָא יג) וְצִיּוֹם הָרָאוֹת

ושל עיר הנדחת ושל זקן העשוי לכבודו
 לא תחלוץ ואם חלצה חליצתה פסולה א"ל
 רבינא לרב אשי מאי שנא זקן העשוי
 לכבודו דלאו להילוכא עביד רבי דינא
 נמי לא להילוכא עביד א"ל אילו מסגי ביה
 שלוחא רבי דינא מי קפיד עליה ⁽⁶⁾ דיינא:
מתני' חלצה ⁽⁶⁾ בלילה חליצתה כשרה ורבי
 אלעזר ⁽⁷⁾ פוסל ⁽⁸⁾ בשמאל חליצתה פסולה ור'
 אלעזר מכשיר: **גמ'** לימא בהא קמיפלגי
 דמר סבר ⁽⁹⁾ מקשינן ריבים לנגעים ומר סבר
 לא מקשינן ריבים לנגעים לא דכ"ע לא
 מקשינן ריבים לנגעים דאי מקשינן אפילו
 גמר דין בלילה נמי לא והכא בהא קמיפלגי
 מר סבר חליצה כתחלת דין דמיא ומר סבר
 חליצה כגמר דין דמיא ⁽⁷⁾ ורבה בר חייה
 קטוספאה עבר עוכדא במוק וביחידוי ובלילה
 אמר שמואל כמה רב גובריה דעביד
 ביחידא מאי קשיא אי מוק סתמא תניא
 אי לילה סתמא תניא אלא יחיד קא קשיא
 ליה היכי עביד ביחידוי דייחידא קתני לה
 דתנן ⁽¹⁰⁾ חלצה בשנים או בשלשה ונמצא
 אחד מהן קרוב או פסול חליצתה פסולה
 ור"ש ורבי יוחנן הסגדלר מכשירים ומעשה
 באחד שחלץ בינו לבניה בבית האסורים
 ובא מעשה לפני ר"ע והכשיר ⁽¹¹⁾ ⁽¹²⁾ ואמר
 רב יוסף בר מניומי [אמר רב נחמן] אין
 הלכה כאותו חזון ואב"א כולחו נמי יחידא
 קתני להו דתניא א"ר ישמעאל בר' יוסי אני
 ראיתי את רבי ישמעאל בן אלישע שחלץ
 במוק ביחידוי ובלילה: בשמאל חליצתה
 כו': מ"ט דרבנן אמר עולא ילפינן ⁽¹³⁾ רגל ⁽¹⁴⁾
 ממצורע מה להלן דימין אף כאן דימין ורבי
 צורע והתניא ר"א אומר ⁽¹⁵⁾ מנין לרציעה
⁽¹⁶⁾ און ונאמר להלן ⁽¹⁷⁾ און מה ילהלן ימין אף
 וספ אמר ר' יוחנן מוחלפת השיטה רבא
 ומופני רגל רגל לא מופני וכי לא מופני
 דך מה למצורע שכן ⁽¹⁸⁾ טעון עץ ארו אווב
 ורקקה ⁽¹⁹⁾ אבל לא קראה חליצתה כשרה
 חליצתה פסולה חלצה וקראה אבל לא
 צתה פסולה ר"ע אומר ⁽²⁰⁾ חליצתה כשרה
 אמר

וְכִי בִּזְרָא (ר"ה כח.) גְּבִי שׁוֹפֵר שֶׁל עֲבוֹדַת
יִצְחָק וְיִתְמֵה דְלִמְרִי בְּסוֹף פֶּרֶק כְּסִי
לְ עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים לֹא יִתְקַע צוֹ וְאִם
שֶׁשׁ עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים כְּתוּבִי מִכַּתַּת
שִׁיעוּרִיהָ וְי"ל דִּהְתֵּם צִבְעוֹדַת כּוֹכְבִּים
הָאִי גּוֹוֹנָא דְלֵאן סְגִי לֵה צִבְעוֹד דְּכִי
זֶה (פסוק ל: וְשֵׁ) אֵלֶּה דְלִמְרִי רַבָּא לִזְבֵּן
שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים לֹא יִטּוֹל וְאִם נִטְלָה
אֵל וּפְרִיץ מִמֶּנִּי לְזִבְזֵן שֶׁל אֲשֶׁרָה
פִּסְוֹל וּמִשְׁנֵי בְּאֲשֶׁרָה שֶׁל מִשָּׁה וְא"ת
אִי צִבְעוֹדַת כּוֹכְבִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵאִי
קֶאֱמַר דְּמִכַּתַּת שִׁיעוּרִיהָ וְהָא טַעוּנָה
גְּבִיחָה דְּמִפִּיק לֵה בִּפְיָ רַבִּי שִׁמְעֵאל
(ע"ז דף קכ:) מִוֹשֵׁס בְּכַתְרֵי וְי"ל כִּיּוֹן
לְטַעוּנָה גְּבִיחָה אֵין כְּתוּבִי שִׁיעוּר גְּדוֹל
מִזֶּה א"י צִבְעוֹדַת כּוֹכְבִּים שֶׁל עוֹבֵד
כּוֹכְבִּים שְׂעִידָה לְדַעַת יִשְׂרָאֵל שְׁטַעוּנָה
שְׂרִיפָה וְא"ת וְצִבְעוֹדַת כּוֹכְבִּים דְּעוֹבֵד
כּוֹכְבִּים מִכִּי אֲנָהּ הוּא דִּישְׂרָאֵל
כְּדִלְמַר בְּפֶרֶק כָּל הַנִּלְמִים (שם דף
מג.) גִּזְרָה דְּלִמְאָה מַגְבָּה לֵה וְהִדְרָה
מִבְּטָל לֵה וְי"ל כִּינָה שֶׁהַגְבִּיהָ הַשּׁוֹפֵר
וְהַסְבָּלָה עַל מִנָּה שֶׁלֵּא לְקוּמוֹ דִּהָא
תָּנִן (לְעִיל דף קכ.) בְּנִמְנַעל שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ
חִלְיָתָה כְּשִׁירָה וְזִבְזֵן אִיירִי בִּיּו"ט
שְׁנֵי וּבִסְכּוּהָ הוּא מֵאִי לְשִׁנּוּי דְּלִאִירִי
בִּיּו"ט רֵאשׁוֹן וְלֵא הוּא רִצִּיךְ לְאִקּוּמִי
בְּאֲשֶׁרָה דְּמִשָּׁה אֵלֶּה מִשּׁוֹס דְּקִתְּנִי
אֲשֶׁרָה דּוּמִיא דְּעִיר הַנִּדְחָת דְּאִפִּילוֹ
בִּיּו"ט שְׁנֵי וְהָא דִּקְטָן בְּסִגְדָל שֶׁל
תְּקַרְבוֹת עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים חִלְיָתָה
פִּסְוֹלָה הוּא מֵאִי לִנְמַנְקֵן סְגִדָל עֲבוֹדַת
כּוֹכְבִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵלֶּה יִנְחָא לִיָּה
לִנְמַנְקֵן כּוֹלִיָּה מִילְתָּא צִבְעוֹדַת כּוֹכְבִּים
שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִּים וּר"ת מִפְּרָשׁ דְּכוּלְהוּ
צִבְעוֹדַת כּוֹכְבִּים דְּעוֹבֵד כּוֹכְבִּים וְהִכָּא
לְאַחֵר צִיטוֹל וְהִתָּם קוֹדֵם צִיטוֹל
וְלְאַחֵר צִיטוֹל נִמִּי לְכַתְּחִלָּה לֹא יִתְקַע
וְלֵא יִחְלֹץ דְּמֵאִים לְעִנֵּין מִכָּזֶּה לְפִי
שְׂהִיָּה עַלֵּי שֶׁסִּי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים אִפִּילוֹ
אִם מִתְּלֹס לִימֵר דְּשִׁירִי לְכַתּוֹת צַעֲפִיר
שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים לְכַתְּחִלָּה כְּמוֹ
בְּשֵׁל עִיר הַנִּדְחָת לֹא דְמִיא כְּסִי
לְחִלְיָה לְדַעֲנִין כְּסִי לֹא חִישִׁי לְמִיּוֹס
וְהָא דְּמִשְׁנֵי בְּסוֹכָה מִתְּנִי בְּאֲשֶׁרָה
דְּמִשָּׁה וְלֵא מִשְׁנֵי בְּדְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים
וְקוֹדֵם בְּטוֹל מִשּׁוֹס דְּאִפִּילוֹ נִקְצֵן לִזְבֵּן
מִן הַדְּקָל נִתְבְּטָל וְהָא דְּקִתְּנִי בְּסוֹף
פְּיָ כְּסִי הַדָּם (חולין דף פט.) וְשֵׁ
לְזִבְזֵן שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים אִם נִטְלָה
לֹא יֵאָא אִיירִי שְׁהִלְזֵן בְּעַמְזָמוֹ (שֵׁל)

עבודת כוכבים אבל לולב של אשרה משמע שנלקט מן האשרה והכי הו' מצי למנקט בסמוך דאם חללה קודם בטול פסול וליפלוגי בשל
עבודת כוכבים עממה אלא אגב אורחיה אתא לאשמועינן דתקרובת עבודת כוכבים אינה בטיילה עולמית ואם תאמר כיון דבטילה איירי
בדא מצי קמציעא ליה לר"ל בפרק כל הכללים (ע"מ. מ.) דקל של עבודת כוכבים שבתלו לולבו מהו למנוה תפשוט מדרבא דסוקה א) לכתחלה
לא טיול ואם טול יאז וי"ל דלרבא פשיטא ליה ולרבי לקיש מיבעיא ליה אע"ג דפשיט ליה התם מר' יוחנן רביה מכל מקום מדרבא לא צ"י
למפשט: **מ"ר** סבר ה"יציא בתחלת דין דמיא. לכן פסולה וצירושלמי בפרק אחד דיני ממונות גרסינן מניין שדינן ביום וגומרים בלילה
שנאמר ושפטו את העם בכל עת ופריך אית קרא לשעבר אלא מניין שער טעו ודנו בלילה שדינן דין וטעו את העם בכל עת וגר'
דומה שהוא טעו ועוד דלא פריך שפיר אגומרים בלילה אלא מנין קרא לשעבר אלא גרסינן איפכא שדינן שטעו ודנו בלילה שדינן דין שנאמר
ושפטו את העם בכל עת ואית קרא לשעבר אלא מנין שגומרים בלילה וכו' וגמרא שלנו (סנהדרין דף לז:.) מוקי מנין האי קרא לגומרים
בלילה והרבא דברים ים צירושלמי שנריך להפסד: **א** מוקי סתמא תניא. הוה מצי למיפריך אימור דאמרי רבנן בדיעבד לכתחלה מי
אמור אלא פריך דאשמואל שלא הקפיד אלא על מה שעשה ביחודה ומסיק כרבי ישמעאל בן אלישע והוא עשה כן לכתחלה:
אמר רבי ישמעאל בן רבי יוסי אני ראיתי את רבי ישמעאל בן אלישע. כך כתוב בספרים וקשיא לר"י איך יתכן שראה
רבי ישמעאל בן רבי יוסי את רבי ישמעאל בן אלישע שנהרג קודם רבי עקיבא ורבי ישמעאל א) ס' כפוף ויושב לפני רבי
ויוס שמת ר"ע נולד רבי וומיהו אין למחוק הספרים בשביל כך כי מה בכך שרבי ישמעאל ברבי יוסי היה כפוף ויושב לפני רבי כי גם
רבי יוסי אצלו אילו היה קיים היה כפוף ויושב לפני רבי ולמאי דפירש ר"י דמרי רבי ישמעאל בן אלישע הו' אחי שפירא דאותו
שנהרג היה זקנו ואז רבי ישמעאל בן אלישע שראוהו רבי ישמעאל בן רבי יוסי דלפשר שחיה הרבה אחר רבי עקיבא א):
והא

עין משפט
נר מצוה

בז' א מ"י פ"ד מהלכות
 יבום הלכה טז סמג
 עשין נב טו"ש"ע אה"ע
 סימן קס"ט סעיף ו ובסדר
 חליצה סעיף יא ובפירוש
 סדר חליצה סעיף יט [ע"י
 מ"מ]:

מִיָּה ב' מִיָּה שֶׁם הִלְכָה י'
 טוֹשֵׁעַ שֶׁם צִהֲלִי
 חֲלִינָה סַעֲיָה כִּב וּצְפִירוֹשׁ
 סִדֵּר חֲלִינָה סַעֲיָה נָה:
 מִיָּה ג' מִיָּה פִּי"ג מִהֲלִי
 עֲבָדִים הִלְכָה ט:
 ג' ד' מִיָּה פִּי"ד מִהֲלִי
 מִחוֹסְרֵי כִפְרָה הִלְכָה
 :ב:

נ ה מיי' פי"א מהל'
טומאת זרעת הלכה
א סמג עשין רלו:

נב ו מיי' פ"ד מהלכות
יבום הלכה יב סמוג
עשין נב מוש"ע אה"ע
סימן קסט סעיף מג:
נב ז מיי' שם הלכה יא

סמג שם:
בד"ח מיי" שם הלכה יז
סמג שם טו"ש"ע שם: